

vább menjünk. Reméljük, hogy Görögország nem fogja visszalökni feléje nyújtott jobbunkat!

Ekkor így fejezte be a nagyvezir beszédét: „Most uraim mindent tudnak, a mit én tudok,“ és a három tudósító eltávozott.

Háromszék megye közig. bizottsága 1879. január 7-én tartott ülése.

A gyűlés a jelentésekkel vette kezdetét, melyek közül az alispán jelentése volt az első. — Ebből örömmel értesültünk, hogy a megelőző hónapokban oly gyakoriakká vált tüzesetek decem-ber havában megriktáltak. Közmunkaváltság mult hóban bejött 17 frt 64 kr, az egész évben pedig összesen 606 frt. 83 kr.

Mihály István, kir. adófelügyelő jelenté, miszerint a mult hónapban befolyt 47.274 frt 41¹/₂ kr egyenes adó. Az 1878-ik évben teljesített készpénzheztes által lerovatott 408.718 frt 62¹/₂ kr, hátrálék mutatkozott év végéül 49.029 forint 5 kr; ezen hátrálékból esik a sepsi-sztgyörgyi kir. adóhivatali kerületre 10.007 frt 69 kr s a kézdi-vásárhelyre 39.021 frt 36 kr.

Antal Zsigmond, árvászeki elnök jelentése szerint december hó végén volt árvaeset 3886, árvagyámolt létszám 3815. — A felszabadult árvák részére kiadott fekvő katastr. holdakban 92 hold 1045 négyzs.-öl, lakház 16, készpénz 5162 forint 89 kr. Gondnokolt eset volt hóban 89. Úgyforalom volt 1407. December hóban beadott árva-pénz 11.540 frt 82 kr. A gyámpénztárból Lázár Mihálynak 3000 frt, szotyori Lőrinc Jánosnak 2000 forint kölcsön adatott.

A kir. ügyész jelenté, miszerint a lefolyt hóban semmi különös, megemlítésre méltó eset nem fordult elő. A fegyelen és egészségi állapot ugy a letartóztatott, mint az őrszemélyzetnél zavartalan volt. A közbiztonság sem lett feltűnő módon meg-támadva.

A postaigazgatóság részéről semmi megemlítésre méltó eset nem jelentett be.

Dr. Antal Mihály, megyei főorvos jelen-tése szerint a roncsoló toroklob ismét terjedni kezd. Uralgot Polyánban, hol 60 beteg közül 30, Nagy-Borosnyón, hol 42 beteg közül 28, S.-Sztgyörgyön 10 közül 5 stb. toroklobban halt meg. E valóban szomoró állapot okát a főorvos ur indokolta. Indoklása figyelemre méltó; vajha valahára életbelép-tettének mindazon óvrendszabályok, a melyek annyiszor lettek már a községek előjáróinak köte-lességükké téve. A főorvos ur jelentéséből fájdalommal kellett hallanunk, hogy a beteges, halottas házak látogatása, a szokások torok megtartása még mindig nincs teljesen beszűntetve, illetoleg kellően megakadályozva. Ki itt a hibás? Bizton állíthatjuk: az előjáróságok. Ezuttal még megelégünk, hogy ismételtlen hivatkozunk az előjáróságokra ál-talánosán. Jövvő neveikkel is fogunk szolgálni azoknak, kiknek kötelességük teljesítéséhez a leg-kisebb panasz is fér e részben. — Uralkodott még szórványosan a hóhurut is. Védhímlőoltásban ré-szesült 2362 fiu és 2499 leány. A gyógyszerterek megvizsgálatván, azok kevés meggyezni valón kívül teljesen berendezetten és a kor igényeinek megfelelően találtak.

Vajna Sándor, kir. tanfelügyelő jelen-tésben statisztikai adatokat nyújt be, melyekből ki-tűnik, hogy Háromszék megye 115 községében van 148 iskola és pedig államilag segélyezett községi isko-la volt 56, állami leányiskola 1, áll. segélyezett törvényhatósági felső népiskola 3, felekezeti elemi iskola 88. Román tannyelvű 13, a többi magyar. A tanköteles növendékek száma 19.234. Ebből is-kolába jár 15.302, nem jár 3932, a mi bizony na-gyon tekintélyes szám ebben a kis megyében.

A mérnöki jelentés azon hozzáadással vét-tett tudomásul, hogy a Réty—Egerpaták—Nagy-Borosnyó út kiépítése iránt ajánlatot tesz a közig. bizottság a kögyűlésnek.

A letárgyalt ügydarabok közül megemlítjük a következőket:

Málnási Ferencz, tanító ellen — vesztegetési kísérletért a bűnvádi vizsgálat megin-dítandónak határozottatott; e célból utasítottat a kir. tanfelügyelő, hogy az ügyet a kir. ügyészhez tegye át.

A baróthi előjáróság, mely többszöri fel-szólítás dacára sem intézkedett a beadott iskola-mulasztásokat illetoleg, — fegyelmi eljárás alá esik.

Több adóügyi kérvény láttatott el, mely-lyekre részint adóellenőrzések történtek, részint tagadó válasz adatott.

Szapáry Gyula gróf leiratban értesíti a közigazgatási bizottságot pénzügyminiszterré tör-tént kinevezéséről.

Egy jogi eset.

„Bűn nélkül istent sem, cél nélkül embert nem illet büntetés.“
Szemere.

(A büntetésről. 31. lap.)

Altörja, 1878. január 3.

A kézdi-vásárhelyi kir. törvényszéknek köze-lebről egy végtárgyalás tárgyát oly állítólagos büntény képezte, melynek általános tárgyi tényál-ladéka érdemesnek találattatott általam arra, hogy az — rövid jogi fejtegetésekkel kísérve — valame-lyik hírlap hasábjain is köztudomásra hozassék.

Ezen elhatározással egyidejűleg megvil-lant előttem azon gondolat is, hogy egy jogi elmé-letekkel megrakodott cikknek valamelyik jogi szak-lap keretében volna competens locus; de én mégis ugy határoztam, hogy kerülve — mennyire lehet-séges — a jogászias nyelvezetet, ezen cikket a „Nem-ere“ számára küldöm el, bízván egyfelől a tek. szerkesztő ur azon szíveségében, hogy becses lap-jában juttat e cikk számára is egy kis helyet; hisz ugy hiszem, hogy egy ily cikk nem derogál egy politikai, társadalmi, szépirodalmi és közigazgatási lapnak; s remélve másfelől, hogy a „Nemere“ lap-nak is van jogász olvasója, de feltéve — a mit én ugyan nem hiszek — ha nem volna is jogász, van legulejtes és politikai olvasója és én biztosítom azokat is, hogy cikkem szakszerűsége miatt nem fognak egy speciális magyar betegséget: csömört kapni.

A száraz tény rövid kivonatban a következő: A kézdi vásárhelyi barompiacon megvásárol A. két ökröt B. től. A ki is fizeti B.-nek a vételárát, de az ökrök átadása itt nem történhetik meg, mivel azok B. nek istállójában Torján voltak. Másnap A. elmegy az ökrök után; de az átadás előtt ugy egyeznek meg, hogy ha ketten aznap nem tudnak B. számára két ökröt venni, A. a vásártól eláll a kifizetett vételárnak 5 forintnyi többlettel leendő visszaadása mellett. A. és B. el is ment ökrövasárlás végett, de céljuk nem sikerült s hazamenetel alkalmával B. elhajtja A.-tól a két ökröt; ugyanaznap este A. elmegy B.-hez a vételár visszafizetése végett, a mit B. teljesíti is. Azonban másnap A. újból követeli azt, mit — B. szerint — már megkapott.

Ezen esettáda jogi kérdések közül csakis két lényeges kérdés felatt kívánok — tehetségemzabta korlátok közt — röviden elmélkedni.

1-ször: Foglal e magában ezen tény jogsértést? és ha igen,

2-ször: Minő uton és módon realizálandó az; illetve polgári — avagy büntető per tárgyát képe-zi-e azon jogsértés?

Mielőtt az első kérdésre egy szóbeli álló fe-leletet adnék, nem tartom merő szükségfeletlinek a vásár történetét — az osztrák polg. törv. tartva szem előtt — jogilag megismertetni.

A kézdi-vásárhelyi barompiacon A. és B. közt egy kétoldalú jogügylet: adás-vevési szerződés (emtio venditio) kötöttet, de nem teljes; mert az adás-vevési szerződésnek egyik essentialis attributu-ma a traditio s az mindaddig, míg az adásvevési tárgy eladó által vévőnek át nem adatik (traditio) teljesen létrejötteknek nem tekinthető. A. a kézdi-vásárhelyi barompiacon kötött jogügylet, illetve szer-ződés által még nem szerezte meg a két ökröt fe-lteli tulajdonjogot, hanem csak címet nyert azáltal B. ellen ahoz. A traditio képezi a tulajdon szer-zési módját vévőre nézve; addig a tulajdonjog el-adónál marad. A traditio pedig a kézdi-vásárhelyi barompiacon nem történhetett meg, mivel az ökrök — az adás-vevés tárgyai — nem voltak ott.

Másnap a traditio előtt a kézdi-vásárhelyi bar-ompiacon kötött feltétlen (sine conditione) adás-vevési szerződés felek által közmegegyezéssel fel-feltételenség (contractus conditionalis) változtatott át azon pactum adjectum által, hogy ha nem tud-nak B. számára aznap ökröket venni, B. 5 frtnyi többlettel a vételár visszafizeti és A. is az ökrö-ket visszaadja. Ezen, a polg. törv. által megene-gyett és lehetséges feltételnek pedig hatálya az, hogy be nem állta esetében a szerződést megszü-n-teti. Jelen esetben a feltétel nem állott be s így B. bona fide az ökröket birtokába vehette újból, hatálytalanná válván az emtio venditio.

Miután A. Kézdi-Vásárhelytől a vételár kifizet-te volt, már most neki is joga van B.-től vissza-követelni azt. A. nak ezen követelési joga B.-vel szemben kétségtelen. Meg is kísérlete ezen jogot érvényesíteni privative még aznap este, B. szerint ez akkor teljesített is; de A. másnap újból is-métli azt, mit B. most megtagad.

Világos, hogy a vételárnak vissza, — avagy vissza nem fizetése kérdésessé vált e jogsérelem állott elő. Az első kérdés tehát a felelet igen szóból áll, azaz az eset jogsértést foglal magában.

(Vége következik.)

A kézdi-vásárhelyi oltáregylet.

(Vége.)

Az 1877. szeptember 2-ki gyűlés részletei.

Az alapszabályok 8, 22, 30, 37, 38 és 41 §-ai értelmében megválasztattak a segédnökök és egy-let-terjesztők ugy a központ, mint a vidékről. Ki-mondottatott, hogy az egylet kerületében minden katolikus lelkeszavazati joggal bíró bizottsági tagja az egyletnek. Kineveztetett 12 tiszteletbeli bizottsági tag; bemutatattott a célba tett tárlatra adott cikkek és tárgyak részletes kimutatása. Meg-határozottatott a tárlat napja: 1877. november 10-ike. A még netán ajándékozandó cikkek végső határ napjával kifizetett szeptember 30-ika, mikor is a bizottsági tagok a gyűjtött tárgyakat beadni elkö-telezettek. Határozatba ment egy műkedvelői elő-adás rendezése a tárlat estélyén. Kiküldetett, egy szűkebb körű bizottság az egész tárlat rendezésére és felügyelésére. Az alapszabályokból még 200 — példány kinyomatása meghatározottatott. Kegyelmes főpásztorunk dr. Fogarasi Mihály ő nagyméltóságá-nak 100 frt. kegyes alapítványra éljen és hála köszönettel tudásul vétetett. Végre felséges király-né asszonyunkhoz egy benyújtandó kérés olvastatik

hogy egyletünket legmagasabb pártfogásában ré-szesíteni szíveskedjék.

Az 1877 november 10-én tartott kögyűlés egyik legfényesebb pontjúl emelhetik ki a való-ban csodálat és elismerésre méltó szép kis tárlatot, mely november 18—22 közt rendeztetett dícséretére a rendezők, bámulatára a szemlézők és örökös há-lójára az abból részesedőknek. Nem szók hoz-szasabban a tárlatról. Rövid jelentésem keretén ki-vül esik az. Különbösen is a lapokból és a közke-zen forgó „évi tudósítmányból“ némileg ismeretes az. Csupán csak annyit kívánok megjegyezni, hogy ama vérrőlki áldozat, mely a tárlat düz asztaláról részeseül 27 templom oltárain naponta istennek be-bemutatattik, részesítse az egylet minden tagjait s pártfogóit véghetetlen áldása s malasztjaiba i s eszközlője földi jólétök s égi boldogságukat.

Jelentésem második főponja a fennebbi köz-gyűlésből kifolyólag: a nemes lelkű elnök bárónó és példás buzgósgu alelnök ama fáradszatos mun-kásságok, melynélfogva az egylet körébe eső 27 templomok rendre megtekinteni, és azoknak méltó felkészítésére, tisztán és rendben tartására az egyleti tagokat buzdítani szíveskedtek.

A harmadik helyre méltán sorozhatom ama szép eredményt, mely a tárlat azzal egybe kap-csolt jótékony célú előadásból 160 frt. nettó bévé-telben folyt be egyletünk pénztárába. Köszönet érte a szép, jó és üdvöskért áldozatra kész nemes keblű műkedvelőknek és mélyen tisztelt pártoló kö-zönségnek.

A negyedik helyen álljon a jöttettek gyakor-latában soha ki nem fádadó hitbuzgó elnök bárónó-nek azon szép áldozata, melylyel egy szál kezűleg készített olajfémnyű nyug oltárképet ajánlott fel az egylet javára 300 frty kisorsolás végett.

Szíves tudomásul a m. t. kögyűlésnek jelen-tetnem hogy a november 19-iki kögyűlésből kifolyó-lag javaslatba hozottat Al., Fel-Csik és Gyergyóban szervezendő főkegyetek föllállításá, melyekre nézve a talaj már reményteljesen előkészítve van — csak is a kölcsönös megállapodások, módozatok vannak hátra, melyektől függend az igének megtestülése.

Egyletünk 1878 végeig terjedő számadásai egy kiküldve volt 3 tagu bizottság által megvizs-gálva és helybelhagyva lettek, mikor is az egylet alapgyűlése közel: 3000 frton állott.

Örömmel jelezhetem 1877 november 22-ről hogy egyletünk első évi tárlatára részint egyes buzgó adakozóktól, — kik sorában elsőhelyet fog-lal el nemes Kézdi-Szentlélek, — részint az egylet működő központi tagjainak fáradszatos lelkes mun-kásságából — begyűlt összesen; 394 darab tárlati cikk, melyből kiosztottat 27 templomnak: 284 da-rab, megmaradt 110 darab, de melyből utólagosan még több cikkek osztattak szét. A tárlati jegyek pedig és felül fizetek: 68 frtot hoztak be.

1878 július 14-ről van szerencsém a m. t. köz-gyűlésnek jelenteni:

a) hogy egyletünk 1876 november 19-től — 1877 december végéig terjedő „első évi tudósítvá-nyát“ az egyt ti főgyűző, tisztjéből kifolyólag — gyenge bár, de leltő hű vonásokban — elkészít-tette, a bizottsági gyűlés elfogadta, 300 példány-ban kinyomatta s ma már nagyobb részt közkezen is forognak megnyugtatóra a nyilvánosságának, buzdítására a szentügy pártolóinak;

b) hogy az egylet első évi számlájának ki-tűnőleg ett elkészítéséért bizottságunk 40 fr. fáradsz-sági díjt szavazott meg t. Harmath Damokos urnak. Ezen összeg létszólagos nagyságát a múltány fo-kára emeli ama szorgalom és pontosság, melylyel a nagy munka összeállítva lett; s a nehézségek utja meg van egyengetve. Reményli tehát bizott-ságunk, hogy eljárása a m. t. kögyűlés helyeslé-sével fog találkozni.

c) Egyletünk évkönyveinek lapjain az öröm s hála betűivel legyenek följegyezve jelentésem következő pontjai:

1. Róza Dávid járai lelkesz ajándékozott egy nagy misemondó könyvet — két Szent misé vég-zésért.

2. Főtisztelendő P. Simon Jukundián tarto-mányi főnök ur: egy kazulát hozzátartozóval, 14 frt. 50 kr. készpénz.

3) Dicsően uralkodó apostoli királyné'k, fel-séges asszonyunk. 100 frt.

4) Klotild főhercegnő ő fensége 50 frt.

5) Pál Ignác — 1 karinget

6) Méltóságos Nagy Lajos c. kanonok, ke. fő esperes hivatással együtt: 22 frt. 50 kr. rendes tag-illetményt.

7) A 878 február 12-ki táncvigalom eredmé-nyezett: 214 frt netto bevétel.

Ezer köszönet s forró hála legyen értök!

d) Tisztelettel jelentem bizottságunk azon ha-tározatát, melynek értelmében a jövő tárlat nap-jául: 1876 fehérvásárnap utáni hétfőt tűzte ki: a kérvények beadására pedig 1878 november 19-ké; tette ezt azért a bizottság, hogy a beérkezendő kérvényekből tájékozva lehessen aziránt, minő és mennyi cikkekre van főleg szükség? s hogy lehetőleg első sorban ezek állítassanak ki.

e) Egyletünk tisztviselői karában is történtek változások, mennyiben n. t. Szőke Dániel tanár ur az algyűzőségről, t. Vertán Jánosné asszony a tár-nokságról — lemondottak. Minthogy a tárnoki teendők halasztást nem szenvedtek, bizottságunk utólagos jóváhagyás reményében, tárnoknak egy-hangulag, t. Bányai Gerőné urasszony, a buzgó és fáradszatos lelkesületű derék nőt, választotta meg.